

сковецъ, безъ да завърши училище. Тукъ става учителъ и заживява съ вѣрата за освобождението на роденъ край.

*
* * *

По стѣгди, вечеръ по порти, все това се тихо намеква, че Русия щѣла да дойде.

Веднажъ въ единъ дюкянъ влиза Никола Козлевъ и чува, че се приказва между бакалина и единъ селянинъ за Русия. Селянинътъ нападалъ Русия. Козлевъ се намѣсва въ разговора и почналъ да обяснява, какво добро ще бжде, ако дойде Русия.

Указва се, че селянинътъ билъ турчинъ, преоблѣченъ въ селски дрехи. Той донесълъ на властѣта, и Никола бива задържанъ. Срѣдъ зима го прашатъ на сждъ въ Шуменъ.

Застаналъ предъ сжда, Никола Козлевъ гледа седмината паши, които ще го сждятъ, а не знае, какво да отвърне. Замисленъ — идѣло му да си разправи, както е било. Ала спомнилъ си, че по пжтя го настигнали трима търговци на коне и единъ му пришепналъ: Питатъ ли те — казвай не знамъ.

Спомнилъ си тия думи Козлевъ и решава нищо да не казва.

И тъй го питатъ, и инакъ я обръщатъ — той едно държи: нищо не знае. Само едничъкъ свидетелъ Мехмедъ говори, че чулъ отъ Никола хулни думи за държавата. Но на него само сждътъ не може да даде вѣра, за да осжди единъ човѣкъ.

Пашата, който председателствува сжда, пакъ запитва Козлева:

— Нали чу, какво казва свидетелътъ . . . Защо не признаешъ, че да ти е по-малко наказанието?

— Пашо ефенди, — отвръща Козлевъ, — това не е истина . . . Кой знае, какъвъ душманинъ е и какъвъ интересъ има, та говори това, за да получи нѣкоя честъ . . . Не му вѣрвайте.

Много си блъскали главитѣ турскитѣ сждии — най-подиръ присжждатъ, че лѣсковченчето е невинно. Освобождаватъ го.

*
* * *

Завърналъ се въ Лѣсковецъ младиятъ Никола и се замисля, какво да прави. Душата му жадува за свобода. а наоколо робия. Кажешъ ли дума — на сждъ те изправятъ. И решава да иде въ Бесарабия, дето българитѣ живѣятъ свободно.

Обиколилъ много села — харесва му се едно хубаво село Шекерликитай, че приличало на Лѣсковецъ, и остава учителъ.

Тогазъ — въ 1865. г. — въ Болградъ излизало на български списанието „Общи трудъ“ То е било радостъ за Никола Козлевъ. И като се прибере въ кѣщи, „Общи трудъ“ му става